

บทความพิเศษ เรื่อง มาตรฐานระดับอุดมศึกษาในบริบทของอาชีวศึกษา กับการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสถาบันการอาชีวศึกษา

¹ ดร.วรวิทย์ ศรีตระกูล

² ดร.สุนทรผไท จันทระ

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

บทความนี้สะท้อนให้เห็นถึง การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ของสถาบันการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องคำนึงถึงมาตรฐานระดับอุดมศึกษาในบริบทของมาตรฐานอาชีวศึกษา ที่มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติการทางวิชาชีพซึ่งแตกต่างจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอื่น โดยในการพัฒนาอาชีวศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมาเกิดประสบปัญหาหลายประเด็น อันเนื่องมาจากการเป็นเรื่องใหม่ของการอาชีวศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องมีบุคคล องค์กร และหน่วยงาน เข้ามาร่วมดำเนินการหรือสนับสนุนให้สามารถเปิดหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ ได้อย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างจากหลักสูตรของสถาบันการศึกษาอื่นที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับทั้งในแวดวงวิชาการ ตลาดแรงงาน และสังคมทั่วไป

บทความนี้เขียนขึ้นจากประสบการณ์การบริหารงานการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ในปีการศึกษา 2562 จำนวน 29 หลักสูตร ที่ประสบความสำเร็จในการได้รับอนุมัติให้เปิดการเรียนการสอนจากคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา ได้รับทราบผ่านระบบพิจารณาความสอดคล้องของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา (CHE Curriculum Online : CHECO) ครบทุกหลักสูตร ทั้งนี้ประสบการณ์ที่ได้รับได้นำมาเขียนสรุปเพื่อให้สถาบันการอาชีวศึกษา หรือสถาบันการศึกษาอื่น ที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรด้านทักษะปฏิบัติการนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุง หลักสูตรปริญญาตรี ผลิตภัณฑ์ที่มีทักษะปฏิบัติการ พร้อมความรู้ด้านวิชาการ เป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : การอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา มาตรฐานระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี มาตรฐานอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาตรี

¹ ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

e-mail: voravit_t111@hotmail.com

² รองผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1

e-mail: soontorn.chantara@gmail.com

บทนำ

ระบบอาชีวศึกษาไทยถูกปล่อยปละละเลยจนมีคุณภาพต่ำและมีปัญหาภาพลักษณ์ ก่อให้เกิดปัญหา สำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นักเรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี เพราะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่จบปริญญาตรีแล้ว ผู้จบอาชีวศึกษาจะมีความก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อยกว่า ซึ่งส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเลื่อนขั้นทางสังคมของครอบครัวรายได้น้อยซึ่งส่งลูกเรียนอาชีวศึกษา ระบบการศึกษามีต้นทุนสูงและผลตอบแทนจากระบบการศึกษาลดลง เนื่องจากนักเรียนต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเพราะอาชีวศึกษาไม่สามารถรับประกันการได้งานที่ดีได้ สิ่งที่เราหมกมุ่น ว่าเป็น “ค่านิยม” แท้ที่จริงแล้วจึงอาจเป็น “ความจำเป็น” [1] (TDRI : การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย)

รัฐบาลปัจจุบันมีความพยายามอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับอาชีวศึกษา การส่งเสริมการอาชีวศึกษา การส่งเสริมการอาชีวศึกษาเฉพาะทาง การส่งเสริมการศึกษาทวิภาคี การยกระดับการอาชีวศึกษาสู่สากล โดยมีเป้าหมายให้ และสนับสนุนให้มีผู้เรียนสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของภาคแรงงาน อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม ดังนั้น ความรู้ความสามารถของผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาและเข้าสู่การทำงานจึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างมากที่จะต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษา ที่มีส่วนสำคัญในการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษา การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน คือ การมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนด้วยการเรียนรู้ในศาสตร์และวิทยาการรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าสู่การประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย การเข้าสู่ระบบการทำงานในสาขาอาชีพต่างๆ ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพเหล่านั้น ซึ่งการศึกษาอาชีวศึกษาก็เป็นการศึกษาที่มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะ (Skills) และองค์ความรู้ (Knowledge) เพื่อให้มีพื้นฐานอาชีพสำหรับปรับและประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพจริง [2] (คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ)

สถาบันการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร เป็นหน่วยงานการศึกษาที่เกิดขึ้น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ว่าด้วย “สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการอาชีวศึกษาของรัฐที่จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้นต้อง มุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ ตามมาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และ มาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ทั้งสามระดับ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ [3] (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551) โดยในระดับปริญญาตรีการเรียกชื่อปริญญา ใช้ชื่อปริญญาตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งของสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ.2558 [4] ให้กำหนดปริญญาตรีในสาขาวิชาเทคโนโลยี เรียกว่า “เทคโนโลยีบัณฑิต” ใช้อักษรย่อ “ทล.บ.” หลักสูตรปริญญาตรีของอาชีวศึกษา เป็นหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้น ๆ โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่ง ผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติ ขั้นสูงเพิ่มเติม [5] (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558)

สถาบันการอาชีวศึกษาและสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรทั่วประเทศ ทั้ง 23 แห่ง ได้เริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรี ตั้งแต่ พ.ศ.2556เนื่องจากเป็นภารกิจใหม่ที่การอาชีวศึกษาไทย ถึงแม้ในอดีตครุอาชีวศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนและผลิตบัณฑิตในระดับเทียบเท่าปริญญาตรี คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากระดับ ปวส. อีก 3 ปีการศึกษา แต่ก่เกิดปัญหาเมื่อครุสภาได้มีมาตรการกำกับมาตรฐานการให้ใบอนุญาตครูผู้สอนในเวลาต่อมาต้องเป็นหลักสูตรครู 5 ปีเท่านั้น เมื่อสถาบันการอาชีวศึกษาได้มีการจัดหลักสูตรในเรื่องการผลิตผลิตปริญญาตรีนั้น การควบคุมมาตรฐานให้เป็นไปตามหลักกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น

มาตรฐานอุดมศึกษา หรือ มาตรฐานอาชีวศึกษา เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการได้

ปัจจุบันได้มีการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีของสถาบันการอาชีวศึกษาไปแล้วจำนวนกว่า 7,500 คน โดยเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรมาแล้วรวมสามครั้งอย่างต่อเนื่อง รวมจำนวน 5 รุ่น โดยผู้สำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2556 ปีการศึกษา 2557 และ ปีการศึกษา 2558 เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อปี พ.ศ.2559 ซึ่งถือว่าเป็นครั้งแรกของการอาชีวศึกษาที่มีพิธีพระราชทานปริญญาบัตร อันเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ และต่อมาในรุ่นปีการศึกษา 2559 เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ปี พ.ศ.2560 และรุ่นปีการศึกษา 2560 เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรเมื่อปี พ.ศ.2561 ซึ่งส่งผลให้เกิดทัศนคติอันดีต่อการอาชีวศึกษาไทย และส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณผู้เรียนในทุกระดับด้วย

ภาพรวมของผู้เรียนที่เข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาในระดับปริญญาตรีในประเทศไทยนั้นมีจำนวนขยับมากขึ้น ซึ่งสวนทางกับกระแสแนวโน้มของจำนวนผู้เรียนในทุกมหาวิทยาลัยทั่วโลกที่มีจำนวนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ธุรกิจการศึกษาในขณะนี้ถือว่าการแข่งขันสูงมาก นักเรียนในระบบก็มีแนวโน้มลดลงต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมาจากอัตราการเกิดของประชากรที่ลดลงอย่างเห็นได้ชัด สถาบันการศึกษาจึงต้องเพิ่มกลุ่มเป้าหมายคนวัยทำงานมากขึ้น ซึ่งตรงกับกลุ่มเป้าหมายของอาชีวศึกษาอยู่แล้ว การศึกษาระบบทวิภาคีที่สามารถทำงานไปด้วย เรียนไปด้วย มีรายได้ระหว่างการเรียน และจบแล้วมีงานทำที่ตรงสาย เป็นจุดแข็งอย่างยิ่งของหลักสูตรปริญญาตรีของอาชีวศึกษา โดยในปีการศึกษา 2562 มีจำนวนหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษา ที่ได้ส่งเคราะห์ข้อมูลจากสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ และศูนย์ประสานงานการอาชีวศึกษา ตามรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

มาตรฐานระดับอุดมศึกษาในบริบทของอาชีวศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นเป้าหมายการจัดการศึกษาที่ผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละสาขาวิชา และสื่อสารให้สังคม ชุมชน รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาเนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน ได้อย่างหลากหลาย โดยมันใจถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิต ซึ่งจะมีความมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย [6]

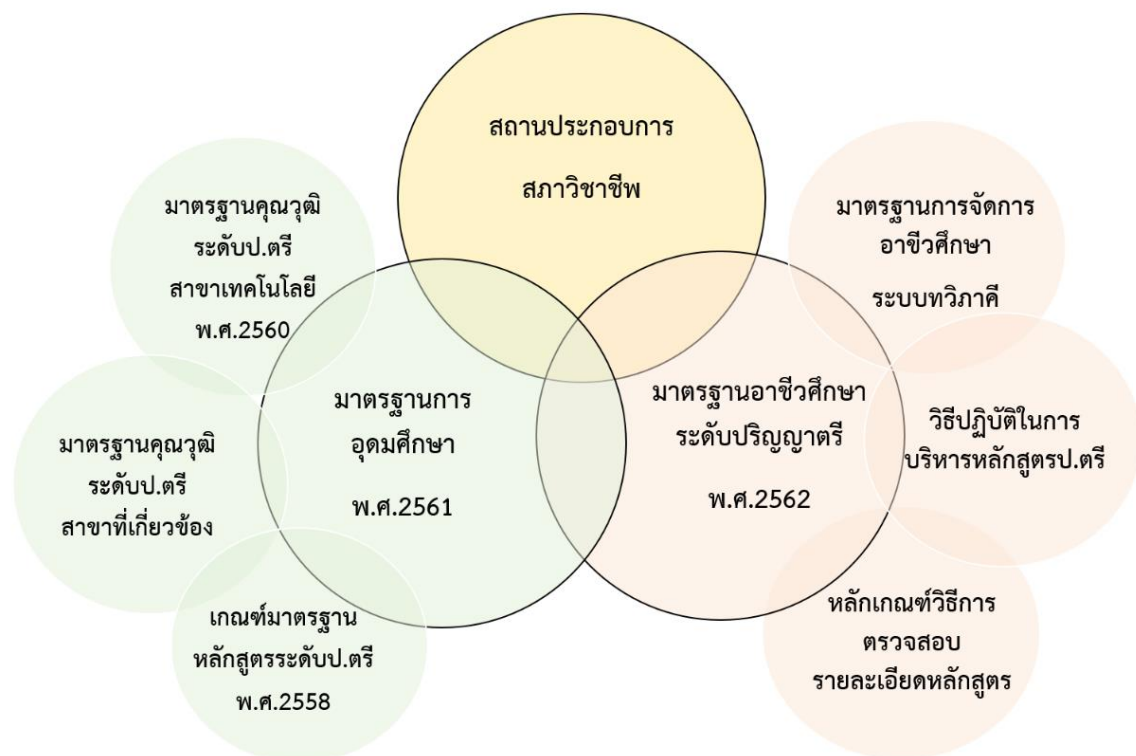
การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ของสถาบันการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตรสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะปฏิบัติการอยู่แล้วให้มีความรู้ด้านวิชาการมากขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม ดังนั้นเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา จึงจัดไว้ในกลุ่มหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขานั้นๆ เท่านั้น เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนี้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในภาคการผลิตหรือการบริการ โดยสถาบันการอาชีวศึกษา ได้จัดในรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ ไม่ใช่รูปแบบสหกิจศึกษา ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น [7]

กฎหมาย ระเบียบ หรือ แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

เรื่อง	เนื้อหาสำคัญเกี่ยวกับ
มาตรฐานอุดมศึกษา	
มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ.2561	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Learning outcome)
เกณฑ์มาตรฐานระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 และแนวทางบริหารเกณฑ์มาตรฐานฯ	คุณสมบัติอาจารย์ /คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา
มาตรฐานคุณวุฒิหลักสูตรปริญญาตรี เทคโนโลยีบัณฑิต พ.ศ.2560 (มคอ.1 ทล.บ.)	โครงสร้างหลักสูตร, หมวดวิชา,คุณสมบัติอาจารย์เฉพาะสาขา
มาตรฐานคุณวุฒิหลักสูตรปริญญาตรีอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น บริหารธุรกิจ วิศวกรรม	โครงสร้างหลักสูตร, หมวดวิชา, คุณสมบัติอาจารย์เฉพาะสาขา
มาตรฐานอาชีวศึกษา	
กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562	คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา คุณวุฒิอาชีวศึกษา
เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ.2562	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Learning outcome)
มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาทวิภาคี พ.ศ.2560	การจัดการศึกษาทวิภาคี/การทำความร่วมมือ
นโยบายและแนวปฏิบัติการเปิดสอนหลักสูตร ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ.2557	กรอบแนวทางการพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษา

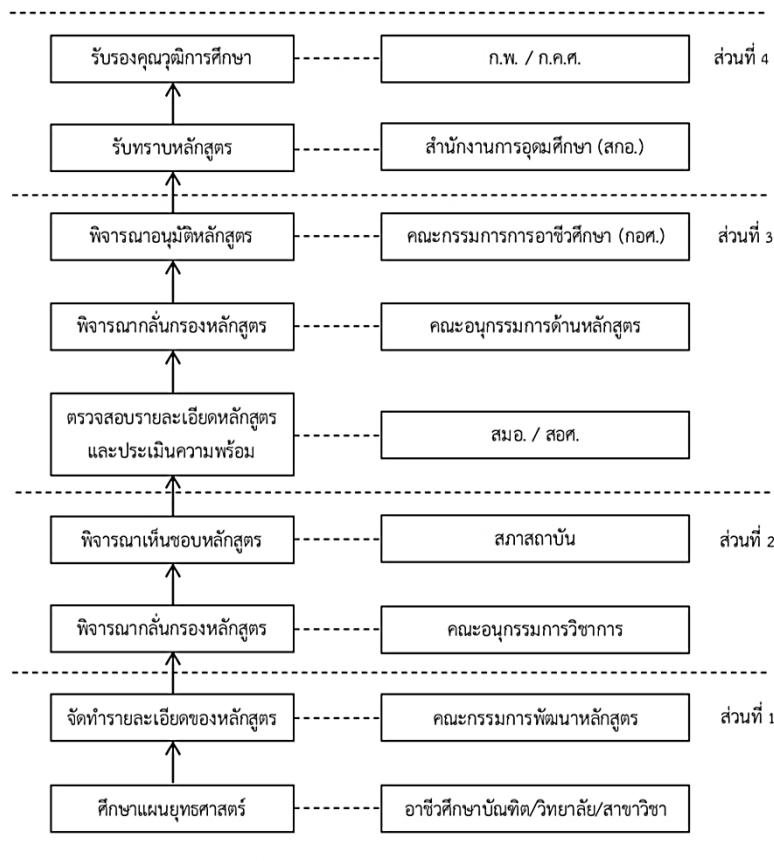
จะเห็นได้ว่าการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษานั้นมีความพิเศษตรงที่ต้องสามารถผสาน ความเป็นตัวตน และบริบทของทั้งมาตรฐานอุดมศึกษา และมาตรฐานอาชีวศึกษาเข้าด้วยกันให้ได้เป็นสำคัญเพื่อผลิตคน อาชีววะที่เป็นทั้งนักปฏิบัติการและนักปราชญ์ ให้สามารถนำเอาทักษะสมรรถนะผนวกกับปรัชญาไปใช้ในการทำงานใน ตลาดแรงงานที่มีคุณภาพต่อไป โดยแสดงเป็นภาพแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 แสดง แนวคิดองค์ประกอบหลักที่ใช้ในการพิจารณาการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษา

กระบวนการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการของสถาบันการอาชีวศึกษา

ในเรื่องการควบคุมคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันการอาชีวศึกษานั้น นอกเหนือจากมีระบบการควบคุมคุณภาพเริ่มจาก คณะกรรมการอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของวิทยาลัย อาชีวศึกษา บัณฑิตของสถาบัน คณะอนุกรรมการวิชาการของสถาบันฯ สภาสถาบันฯ แต่ละแห่งแล้ว ยังมีสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คณะอนุกรรมการมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ รวมถึง คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำหน้าที่นำนโยบายการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ โดยการกำหนดนโยบาย กำกับ ติดตามประเมินมาตรฐานการจัดการด้านอาชีวศึกษาและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอาชีวศึกษาอีกชั้นหนึ่งโดยใช้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ(Thai Qualifications Framework for Vocational Education ; TQF : VEd) เป็นเครื่องมือสู่การปฏิบัติในสถาบันอาชีวศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมมุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของนักศึกษาเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิต ให้สังคมชุมชน สถานประกอบการ มีความเข้าใจตรงกันและเชื่อมั่นถึงคุณภาพของบัณฑิตว่ามีมาตรฐานเดียวกับสถาบันอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การนำเสนอหลักสูตร การพัฒนาคณาจารย์ และการประกันคุณภาพหลักสูตร ทั้งนี้ในการประสานงาน การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร การให้คำปรึกษา และการดูแลหลักสูตรให้มีมาตรฐาน [8] โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานสรุปเป็นภาพรวมได้ตามภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงกระบวนการรับรองหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการของสถาบันการอาชีวศึกษา [8]

สรุป จะเห็นได้ว่ากระบวนการทั้งหมดของหลักสูตรปริญญาตรีอาชีวศึกษานั้น มีการถ่วงดุลมากกว่าของสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่จะจบที่สภามหาวิทยาลัยที่ปกติจะไม่มีการถ่วงดุลในส่วนที่ 3 ซึ่งถือว่าปัจจุบันยังมีความยุ่งยากใช้เวลานาน แต่ก็เป็นการเพิ่มความมั่นใจในคุณภาพของหลักสูตรของอาชีวศึกษาว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและสามารถผลิตบัณฑิตอาชีวศึกษามาเป็นแรงงานที่มีคุณภาพตามที่ตลาดแรงงานต้องการได้ดีแต่อย่างไรก็ตามสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรปรับปรุงกระบวนการถ่วงดุลให้กระชับมากขึ้นในอนาคตเพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรอื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ณ. รักเกียรติวงศ์, "การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย," TDRI, กรุงเทพมหานคร, 2558.
- [2] คณะกรรมการการศึกษาและการกีฬา, "แนวทางในการแก้ไขปัญหการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษา," สถาบันบัญญัติแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร, 2562.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ, "พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551," กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร, 2551.
- [4] พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญาในสาขาวิชา อักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ครุวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะ และครุยประจำตำแหน่งของสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ.2558.
- [5] กระทรวงศึกษาธิการ, "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558,"
- [6] Office of the Higher Education Commission, 2009
- [7] คณะกรรมการการอุดมศึกษา, "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558," ราชกิจจานุเบกษา, กรุงเทพฯ, 2558.
- [8] สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, "คู่มือบริหารหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ", 2563.